

Dalby (gnr. 101)

Dalby: Gamalt gardnamn som direkte kan oversettes til Dalgarden. Namnet fekk i skrift tidleg dei stumme lydanen e og h, Dahlbye, men har elles hatt ei stø og lite avvikande skriveform.

I skrivne kjeder finn vi garden først omhandla i 1627. Ein mann ved namn Anders Dalby fekk da 1. bygsel ”i Dalby, som hans sønn for ham oplod”. Bygselspengane ved festet vart sett til 1 rd., og det er opplyst at landskylda av Dalby skulle vera 1 kalvskinn. To år seinare var det i grenda ein mann av namn Mads Dalby. Han hadde vore i slagsmål med Clemed Poulsen og slått med ei kane, sikkert ølkanne, og for dette måtte han betale ei bot med 2 merker smør eller 1 dalar i pengar. Same året er det fortalt at ein mann ved namn Christen Bertelsen også leigde en nylig ryddet plads Dalby skyldsatt til 1 skinn. Ein merker seg at i alle desse tilfelle er namnet skrive Dalby utan avvik.

Christen Dalby er atter nemnt i 1634. Han hadde da fått halding av bygsla si mot å betale 4 skilling. I 1645 er derimot namnet hans skrive Christen Dalbye, og han betalde da den utlikna ekstraskatten ”Kopskatten 1645” med ½ mark i pengar. Dette var i dei langvaruge krigane på 1600-talet, og i 1657 kom ein annan ekstraskatt ”Kvegskatten 1657”, så kalla fordi krøtertalet på gardane da vart lagt til grunn ved utrekninga av skatten. Der er det så i skattelista oppgitt både at brukaren da heitte Hans Dalby, og at krøtertalet der på garden hans da var 1 hoppe, 5 naut, 3 geiter og 5 sauer. Av Mannkjønnsmanntalet av 1665 går det elles fram at brukaren Hans med farsnamn heitte Hans Mogensen, og at han da var 46 år. Manntalet skulle elles og tene krigen ved tydeleg å fortelja kva det enda fanst av soldatemne kringom i bygdene.

År 1668 kom den første norske matrikkelen med nemnande opplysningar om gardane. Der er det om ”Dalbye” vidare fortalt at garden framleis låg til ”Kongen alene”, men at landskylda av garden da var høgda til 3 skinn, og at det framleis var Hans som var bygslar og brukar på Dalby. Buskapen av store husdyr var da 1 hest og 4 naut, og korntienda vart uttreidd med 7/8 tønne, som altså svara til ei årsavling på 8-9 tønner. Dessutan er det og om garden og gardsbruket fortalt at ”Engen er gandsche Ringe, och liger till fieldtz”, men det var ”Schoug till gaards Nøtte” og seter og sommarbeite åt krøtera på ”Wedtze Setter”. Ein merker seg og at det da var ordna slik at landskylda kunne krevjast inn med 1 bismarpund 4 merker smør.

Frå 18 år seinare er eit skjøte som vart lese på tinget på Tollersrud i Fåberg den 8. mars 1686, og som her er av stor interesse: Assessor Anders Simensen gav da skjøte til major Brun på ”en plass kaldet Dalbye i Faaberg av skyld 3 kalveskind med bygsel”. Og i 1713 går det så vidare fram at Kaptein Brun hadde selt ”Pl. Dalbye av skyld 3 skind til Peder Torbjørnsen”.

Peder Torbjørnsen levde elles ikkje lenge etter dette. Han døde i 1717, og den 26. mai 1717 var det arveskifte på ”Dalbye i Faaberg”. Ved dette skiftet går det tydeleg fram at jordegodset Dalby da er medregistrert som odelsgods, og at arvebuet utgjorde dermed brutto 76 rd. og netto 57 rd. Arvingane ved skiftet var forutan enka Marit Tommesdtr. dei to borna i ekteskapet. Av dei var sonen Erich Pedersen da ½ år, og dottera Marit Pedersdtr. var 2½ år.

Fleire nyare opplysningar om gardane kom med matrikkelframlegget av 1723. Der er det om ”Dalbye” vidare oppgitt at garden ligg i baklia, men er lettbrukt, og at jordarten der er god, men ”noget tørlent”. Buskapen hadde da auka og var 1 hest, 8 naut og 12 sauer, og den årlege utsæd av korn utgjorde da kring 2 tønner. Endeleg er det og fortalt at det var skog til

brenneved og gjerdefang og hustømmer, at setra hadde god hamn, og at det til Dalby da hørde ein husmannsplass med brukande jord.

I 1740 var det odelsarvingen Erich Pedersen som hadde tatt over og var eigar og brukar av Dalby. Han hadde da lånt 100 rd. av sokneprest mag. Bircherod mot 1. pr. pant i "hans påboende Ødegaard Dalby av skyld 3 skind".

Den nye husbonden Erich Pedersen f. 1716 hadde elles i 1739 gifta seg med Kari Jonsdr. f. 1695, og dei fekk to born, nemleg: a. Peder f. 1740, b. Ingri f. 1744.

Husbonden Erich Pedersen var framleis eigar og brukar av Dalby også i 1746. Han hadde lånt 100 rd. av sorenskrivar Jens Ziegler, som i den tid budde på Lysgaard.

Men den 13. april 1748 gav Erich Dalby skjøte på halvparten av garden, Dalby av skyld 1½ skind, til Jacob Svendsen for kjøpesum 100 rd. Frå året etter er elles ei tinglyst sak som her er av interesse, og som etter utskrift av tingboka har denne ordlyden:

"Dalby i Faaberg.

12. sept. 1749

Jacob Svendsen Dalbye og hustru Anne Svendsdr., som ikke i deres alderdom har nogen livsarvinger, meldte at de har utsett sig en fremfødselsmann, Svend Jacobsen som er Jacob Svendsens naturlige søn. Men for å oppfylle loven, lovbyder de sine midler av løst og fast, om nogen av deres nærmeste arvinger vil antage dem til fremfødsel på de samme vilkår som Svend Jacobsen. Etter utrop møtte ingen. Jacob Svendsen begjærte det passerede beskrevet som tingsvidne".

Etter handelen i 1748 var så Dalby vorte delt i to like store Dalby-gardar, der altså Erich var eigar og brukar av den eine, og Jacob Svendsen inntil vidare var eigar og brukar av den andre.

Tre år seinare fekk i 1751 Erich Dalby bevillingsseddel frå foged Chr. Pram til å rydde og bygge seg seter på "Svee Setter".

Jacob Dalby hadde elles ikkje sin part av Dalby, Dalby av skyld 1½ skind, lenger enn til i 1752, da han selde garden til Halvor Pedersen for kjøpesum 150 rd. Samtidig lånte kjøparen Peder Dalby 150 rd. av sorenskrivar Ziegler mot pant i garden. Halvor Dalby hadde så garden til i 1757, da han skjøta Dalby av skyld 1½ skinn til Knut Jacobsen for kjøpesum 188 rd.

I 1760 var husbonden Erich Pedersen Dalby død, og enka Kari Jonsdr. og dottera Inger Erichsdr. gav da saman skjøte til odelsarvingen Peder Erichsen på ættegarden Dalby for kjøpesum 140 rd. + føderåd til mora Kari Jonsdr.

Peder Erichsen f. 1740, som da tok over som eigar og brukar av Dalby av skyld 1½ skinn, gifta seg i 1765 med Sessel Christensdr., og dei fekk i sitt ekteskap 4 born, men av desse var det 3 som døde som barn. Den einaste som voks opp var: Erich Pedersen f. 1767.

På det andre Dalby av skyld 1½ skinn hadde i 1761 Johannes Chr. Sæter heimel på garden, men han selde da Dalby av skyld 1½ skinn vidare til Halvor Pedersen for kjøpesum 180 rd., og i 1775 finn ein dette Dalby kalla Nordre Dalby. Kjøparen Halvor Pedersen vart elles ingen gamal mann; han døde alt i 1766, og det var da skifte på "grd. Dahlbye Nord i stuen i Saxumsdalen i Faaberg". Ved skiftet vart det vidare opplyst at avdøde Halvor Pedersen hadde vore gift med Anne Erichsdr. og at dei hadde to born, nemleg: a. Marit f. 1750, gift 1771 med

Jens Nilsen Bergebakken, b. Peder f. 1754. Enka etter Halvor Pedersn, Anne Erichsdr., gifte seg elles oppatt med Knut Knutsen Øijordet, og dei fekk i sitt ekteskap 3 born. Det var

- a. Kari f. 1767, b. Halvor f. 1770, død 1771, c. Beret f. 1772.

Ni år seinare gav i 1781 stefaren Knut Knutsen skjøte til odelsarvingen Peder Halvorsen på grd. Nordre Dalby framleis av skyld 1½ skinn for kjøpesum 199 rd.

Peder Halvorsen f. 1751, som da tok over som eigar og brukar av Dalby nordre, hadde i 1778 gifta seg med Anne Andersdr., og dei fekk i sitt ekteskap dei to sønene: Halvor f. 1780 og Simen f. 1787. Peder Halvorsen brukte elles ættegarden Dalby nordre berre til i 1784, da han skjøta Dalby over til Engebret Engebretsen nordre Jørstad for kjøpesum 299 rd. Men den nye eigaren hadde heller ikkje Nordre Dalby meir enn i 3 år til i 1787, da han selde Dalby nordre vidare til Ole Iversen Frujordet for sum 320 rd.

To år seinare var det i 1789 og handel med Dalby søre, der Peder Erichsen Dalby da skjøta ættegaren Dalby over til eldste sonen Erich Pedersen for kjøpesum 99 rd. Dette skjøtet som på fleire måtar er av interesse, har elles etter utskrift av panteboka denne ordlyden:

”Dahlbye.

Skjøte dat. 14. april 1789 tgl. 17. juni s.å.

Fra Peder Erichsen Dahlbye av Faaberg prestegjeld til hans eldste søn Erich Pedersen på hans eiende gård Dahlbye skyldende 1½ skind med tilhørende saug og kvernbruk som forhen har henhørt under gården Lien i Saxumsdalen nemlig en fjerdepart derav alt beliggende i Faaberg prestegjeld for sum 99 rd. Dessuten skal kjøperen svare sine foreldre årlig føderåd”

Ole Iversen Frujordet hadde Nordre Dalby framleis av skyld 1½ skinn til i år 1800, da han selde garden til Bent Christensen Hovland for sum 299 rd. og føderåd etter tinglyst kontrakt. Denne kontrakten er elles etter utskrift av panteboka sålydande:

”Dalby.

Føderådsforskrivelse dat. og tgl. 1800, septbr. 29. fra Bendt Christensen Hovland til Ole Iversen Dahlby og hustru Sigrie Jacobsdr. Bla. skal de bruke så lenge de lever pl.

Bechimmellem tillikemed engelande Braasveen og sæterbolet Lille Sæteren. Dessuten skal de ha halv hugst i Dahlbyes skog i almenningen”.

Her kan de elles seiast at grd. Dalby nordre var nå eingong kome på handel, og handelen måtte gå. Alt året etter, altså i 1801, selde så Bent Christensen Hovland garden vidare til Erich Pedersen Dahlbye på Dahlbye av skyld 1½ skinn for 399 rd.

Same året, altså 1801, kom påbodet om folketelling, og det budde da 5 familiar på og/eller ved Dalby: dei 5 familiane var:

1. familie:
 1. Erich Pedersen, husbonden, 35 år
 2. Kari Hansdr., kona hans, 27 år
 3. Peder Erichsen, son deres, 6 år
 4. Sigrid, dotter deres, 3 år
 5. Kari, dotter deres, 1 år
 6. Ingebor Thomesdr., tenestkvinne, 21 år
2. familie:
 1. Peder Erichsen, føderådsmann, 62 år
 2. Sidsill, kona hans, 64 år

3. familie: 1. Peder Halvorsen, husmann med jord, 50 år
2. Anne Andersdtr. kona hans, 50 år
3. Lisbeth Christensensdtr., enke, ”gaaer i Dagleie”, 66 år
4. familie: 1. Halvor Christensen, husmann med jord, 51 år
2. Sidsill Johannesdtr., kona hans, 56 år
3. Christen Halvorsen, son deres, 18 år
4. Johannes, son deres, 13 år
5. Berit Rasmusdtr., føderådskone, 90 år
6. Ole Christensen, ”gaaer i Dagleie”, 58 år
5. familie: 1. Ole Siversen, ”Inderste uden jord og gaaer i Dagleie”, 30 år
2. Marit Christensdtr., kona hans, 36 år
3. Christen Olsen, son deres, 4 år
4. Siver Olsen, son deres, 1 år
5. Anne Olsdtr., dotter deres, 5 år
6. Beret, dotter deres, 2 år

Frå 5 år seinare er eit tinglese makeskifte som etter panteboka er sålydande:

”Dalby.

Makeskifte dat. 1806, oktbr. 1. tgl. 1806, oktbr. 2. mellem Lars Hansen og Erich Pedersen, som har byttet eller/makeskiftet deres gårder, nemlig Lars Hansen sin odelsgård Nyegaard av skyld 6 skind 18 merker fisk mot gården søndre Dahlbye av skyld 1½ skind, matr.nr. 155, og 580 rd. i mellemlag. Erich Pedersen forbeholder sig dog et skogstykke, beliggende nedenfor Thomassveen og som han vil bruke sammen med den hans tilbyttede eiendom Nyegaard. Gaardene er taksert for 1600 rd. hver”.

Tre år seinare gav i 1809 Halvor Christensen Dahlbye skjøte til Engebret Enersen på halvdel av nordre Dahlbye av skyld 1½ skinn for 350 rd. I dette skjøtet er det elles etter utskrift eit avsnitt som er sålydande: ”Det eng under gården som Ole Iversen Bekkemellem og det husvær som Anne Dahlbyhaugen har som brukelig føderåd samt den seterløkke som bemeldte Ole Bekkemellem likeledes har til brukelig føderåd, skal efter deres død tilhøre Halvor Christensen og Engebret Enersen til felles eiendom”.

Same året, altså i 1809, gav og Lars Hansen skjøte til eldste sonen sin, Hans Larssen, på Dahlbye av skyld 1½ skinn for 500 rd. + føderåd til foreldra sine.

Etter atter tre år kjøpte i 1812 Christen Halvorsen Jevne det halve av grd. Dalbye ved auksjonsskjøte for 643 rd. Men 3 mnd. seinare selde Christen Halvorsen Jevne garden att til Jacob Olsen for 700 rd. Vidare skjøta i 1813 Halvor Christensen ein part av Dalby til Johannes Halvorsen for kjøpesum 700 rd. Dalbygardane var som ein ser i grunnen gardar som ofte var på handel.

Fleire nyare opplysningar om gardane kom med matrikkelframlegget for Fåberg av 1819. Der er det om ”Dalbye” oppgitt at det da var 3 oppsittarar på garden. Det var:

- a. Lars Dalbye med eit husdyrhald på garden stort 1 hest og 10 naut, og med ei årleg kornavling på ca. 26 tønner.
- b. Johannes Dalbye med oppgitt buskap på ½ hest og 5 naut og ei årleg kornavling på ca. 5 tønner.
- c. Jacob Dalbye likeså med eit husdyrhald av store husdyr på ½ hest og 5 naut og ei årleg kornavling på ca. 12 tønner.

Men i 1823 var husbonden Johannes Halvorsen alt død, berre 32 år gamal, og det var atter arveskifte på "Dahlbye i Faaberg". Ved dette skiftet vart jordegodset i arvebuet og som var "en fjerdepart av gården Dahlbye" taksert for 250 spd., og arvebuet utgjorde brutto 319 spd., men netto berre 75 spd. Arvingane ved skiftet var forutan enka Sønnøv Larsdr., det einaste dalevande barnet Sedsel, som da var 6 år.

Ved matrikuleringa i 1838 var den gamle landskylda i huder og skinn skifta ut med ei matrikkelskyld uttrykt i skylddalar, ort og skilling. Ved denne matrikuleringa vart så atter gardnamnet skrive Dalby, og det var da 3 løpenr. under Dalby. Dei tre løpenr. var:

- a. Løpenr. 23 Dalby søndre med ny matrikkelskyld: 2 skylddalar 2 ort 20 skilling, som Hans Larsen da var eigar og brukar av.
- b. Løpenr. 24 a Dalby nordre av skyld: 1 skylddalar 1 ort 10 skilling, som Jon Henriksen var eigar eller brukar av.
- c. Løpenr. 24 b Dalby nordre, skyld: 1 skylddalar 1 ort 10 skilling, som Tosten Jensen var eigar eller brukar av.

I tida frå 1840 til 1863 var det vidare fleire handlar med Dalby søndre. Av dei tek vi her med at i 1840 gav så Hans Larsen skjøte til Ole Svendsen Ravneberg, som hadde Dalby søndre til han døde, og i 1858 gav så enka skjøte til sonen Hans Olsen på søre Dalby for kjøpesum 500 spd. og eit føderåd verdsett til 200 spd.

I samme tidsrommet var det i 1839 og handel med Dalby nordre, med di Jacob Olsen da gav skjøte til Jon Henriksen, som i si brukartid selde Dalbys seterbol på Vetleseter til Andreas Bolling. Men i 1848 gav Jon Henriksen også skjøte til Hovel Pedersen på Dalby nordre for kjøpesum 850 spd. Hovel Pedersen brukte så sjølv Dalby til i 1855, da han skjøta garden over til sonen Martin Hovelsen for sum 400 spd.

År 1865 var det atter folke- og jordbrukstelling, og i samband dermed kom det fleire nyare opplysningar om gardane. Der er det under løpenr. 23 og 24 opplyst at det da var 5 lotteigarar på Dalby. Dei var:

- a. Hans, på Dalby søndre
- b. Martin, på Dalby nordre
- c. Lars Torstensen
- d. Hans Lien
- e. Andr. Boleng

Men av desse var det berre dei to første som hadde jordbruksareal som for gardsbruk. Og desse jordbruksareal av åker, eng og seterlykkjer var da:

- a. hos Hans på søre Dalby: 172 mål
- b. hos Martin på nordre Dalby: 140 mål

Om Hans Dalby er elles å fortelja at han sjølv brukte søre Dalby til i 1873, da han skjøta garden over til sonen Andreas Hansen Dalby for kjøpesum kr 3.200,-, og eit føderåd av 5-årleg verdi til kr 800,-.

Ni år seinare finn ein i 1874 Jacobsæteren under Dalby omhandla. Det var da skyldsetningsforretning og Jacobsæteren vart fråskilt og skyldlagt for 15 skilling. To år etter selde så i 1876 Mathias Gustum, som da var eigar av Dalby skog, Jacobsætra til Martin Dalby for 100 spd. I skjøtet er medtatt at kjøparen skulle ha rett til affall etter tømmerhogst "i Mathias Gustums Skov unde Løbe 24 c 2".

År 1886 kom den lenge førebudde nye norske matrikkelen og gardane fekk nye gards- og bruksnummer og ny matrikkelskyld rekna i skyldmark og øre og slik at det var 100 øre i 1 mark. Dalby fekk da som sitt nye gardsnummer nr. 101 av samla skyld 11,35 mark, og det var da 10 bruksnr. under grn 101 Dalby. Dei 10 bruksnummer var:

Grn. 101 Dalby:

Brn. 1 Dalby søndre av skyld 5,27 mark, som Andreas Hansen var eigar eller brukar av

Brn. 2 Skog 0,13 mark eigar eller brukar: Andreas Gilberg

Brn. 3 Dalby nordre 2,49 mark, eigar og brukar; Martin Haavelsen

Brn. 4 Dalby nordre, skog, 1,29 mark

Brn. 6 Dalby nordre, 1,38 mark, som Lars Tostensen var eigar eller brukar av

Brn. 5, 7, 9, 10 skog og seter som Mathias Gustum var eigar av.

Etter ajourført matrikkel av 1904 var det da skjedd dei skifte at Ole Aasen hadde overtatt grn. 101 brn. 1 Dalby søndre da av skyld 4,80 mark, og Kristian og Trond Olssonner Øversveen hadde overtatt brn. 3 Dalby nordre av skyld 2,49 mark.

Dessutan hadde da Johannes Mathiassen Dalby overtatt brn. 4 Dalby nordre av skyld 1,29 mark og brn. 6 Dalby nordre av skyld 1,30 mark. Vidare var da brn. 5, 7 og 9 overtatt av Gustumskogenes Interessentskap. Dertil hadde Berte Hansdtr. og Simen Hansen da tilhandla seg brn. 14 Voldsveen, Kristian Johansen hadde tilhandla seg brn. 15 Dalbyengen øvre, og Johs. Henriksen hadde kjøpt brn. 16 Dalbyengen søndre.

Ved kommunevalet i 1907 budde det etter dette 14 personar med røysterett på og/eller ved Dalby. Dei 14 personane var:

1. gardbr. Kristian Olsen, Dalbyringen, 28 år
2. Netta Dalbyringen, kona hans, 28 år
3. gardbr. Ole Evensen, Dalby søndre, 32 år
4. husmor Ingeborg Kristiansdtr., kona hans, 42 år
5. arbeidar Johan Eriksen, søre Dalby, 47 år
6. føderådsmann Matias Olsen, søre Dalby, 81 år
7. føderådsmann Lars Torstensen, søre Dalby, 72 år
8. gardbr. Tron Olsen, Dalby midtre, 50 år
9. husmor Berte Mikkelsdtr., 42 år
10. gardbr. Kristian Olsen, Dalby nordre, 53 år
11. gardbr. Johannes Henriksen, Dalbyengen, 52 år
12. husmor Sina Matiasdtr., kona hans, 51 år
13. gardbr. Johannes M. Dalby, Dalbyengen, 40 år
14. husmor Agete Mikkelsdtr., kona hans, 33 år

Av handlar i seinare tid med Dalby-gardane eller parsellar av dei tek vi her også med at i 1912 kjøpte Asmund Enger grn. 101 brn. 18 Dalbylia av skyld 2,43 mark, og Johannes M. Dalby tilhandla seg same året brn. 19 Dalbyenga av skyld 0,13 mark. Året etter kjøpte i 1913 Hallgjerd Enger brn. 23 og 24 Dalby skogli av samla skyld 1,60 mark, og Mikal Dalby kjøpte i 1919 brn. 25 Solbakken av skyld 0,08 mark.

Ved jordbruksregistreringa av 1939 var det etter dette 6 bruk under grn. 101 med kvar for seg eit jordbruksareal av åker, hage og eng på meir enn 10 mål (dekar). Dei 6 gardsbruk var:

- a. Grn. 101 brn. 1, 4, 6 Dalby søre og midtre med eit jordbruksareal på ca. 75 mål, som O. Aasen var eigar og Ole E. Dalby var brukar av.
- b. Grn. 101 brn. 3 Dalby nordre, jordbruksareal ca. 40 mål, som Ole T. Dalby var eigar og brukar av

- c. Grn. 101 brn. 15 Dalbyengen, jordbruksareal ca. 13 mål, som Alf Nordengen var eigar og brukar av
- d. Grn. 101, 112 brn. 17, 9 Dalbyringen, jordbruksareal ca. 12 mål, som Alfred Dalby var eigar og brukar av
- e. Grn. 101, brn. 19 Dalbyengen, jordbruksareal ca. 23 mål, som Johannes Dalby var eigar og brukar av
- f. Grn. 101 brn. 25 Solbakken med eit jordbruksareal på ca. 10 da, der Mikal Dalby framleis var eigar og brukar.

Dalbystuen – Mongstuen - Monsstuen (gnr. 101)

Mongstuen: Stadnamn der førsteleden er mannsnamnet Mogens. Mogens levde i Dalbystuen enda i 1703. Skrivemåten av namnet, som har vore skiftande og ustø, burde framleis skrivast Mongstua, Mongstuen.

Plassen Mongstuen ved Dalby vart selt som eit sjølvstendig bruk i 1758, og skjøtet ved denne handelen har etter utskrift av panteboka denne ordlyden:

”Dahlbye, Pl. Mognstuen derunder.

Skjøte dat. 14. april 1758 tgl. 19.juni s.å. Fra de to lodseiere i gården Dahlbye i Fåberg Erich Pedersen og Knut Jacobsen til husmann Christen Olsen på en deres gård Dahlbye underliggende og tilhørende husmannsplads Mognstuen kaldet, tillikemed slotmyren ned ved elven under pladsen for sum 100 rd. Dessuten skal kjøperen svare årlig til gårdens skatter på sommertinget ½ rd., 1 dags arbeide årlig på hage hafelden og 2 dagers gjeting, når hans og selgerens kreature går sammen i havn.”

Men ni år seinare var det i 1767 skifte på ”Dalby i Faaberg, Dalbystuen derunder”. Den døde der var da Beret Halvorsdr., som hadde vore gift med Ole Mogensen f. 1704. Arvebuet ved skiftet, der det truleg var medrekna jordegods, utgjorde brutto 168 rd. og netto 83 rd., og arvingane var forutan enkemannen Ole Mogensen, fleire av søskena til avdøde Beret Dalbystuen. Av desse var både broren Christen og broren Rasmus og ei søster da døde., men ein merker seg at fleire av barnebarna var gifte til andre bygder. Kristie Christensdr. var såleis gift med Christen Tomesen Rullesby i Biri, og søstera Ellie Christensdr. var gift med Amund Tomesen Havig på Ringsaker. Vidare var Marit Rasmusdr. gift med Svend Tollefsen Svenskerud i Eidsvoll. Det ser elles ut til at det var noko av det mest sermerkte ved denne heimen at så mange av borna reiste ut, også til andre bygder og andre landsdelar.

Ein liten mannsalder seinare var det i 1793 atter dødsbuskifte på ”Dalby i Faaberg, Dalby eller Moen-stuen derunder”. Den døde der var da husbonden Christen Olsen, som hadde vore gift med Beret Rasmusdr. Ved dette skiftet er det tydeleg oppgitt at ”boet jordgods denne gaarde/plads” var taksert for 175 spd., og at arvebuet dermed utgjorde 206 spd. og netto 118 spd. Arvingane ved skiftet var dei 6 borna som da var i live, nemleg:

- a. Ole, som da var myndug, d.v.s over 23 år
- b. Halvard, som og var myndug
- c. Peder, over 23 år
- d. Kari som var gift med Iver Christensen

- e. Marit som var 32 år og ugift
- f. Beret som var 30 år og ugift

Dessutan var broren Rasmus død, men hadde 4 born etter seg nemleg.

1. Christian 13 år, 2. Johannes 7 år, 3. Sønnøv 10 år, 4. Beret 5 år.

Ved folketellinga i 1801 vart huslyden i Dalbystuen eller Moenstuen ført som husmannsfolk under Dalby, og det budde da 6 personar i Dalbystuen eller Moenstuen. Dei 6 personane var:

- 1. Halvor Christensen, husbonden, 51 år
- 2. Sidsill Johansdtr. kona hans, 56 år
- 3. Christen Halvorsen, son deres,
- 4. Johannes Halvorsen, son deres, 13 år
- 5. Berit Rasmusdtr., føderådskone, 90 år
- 6. Ole Christensen, bror til mannen, "Gaaer i dagleie", 58 år

Men 5 år seinare gav i 1807 Erich Pedersen Dahlbye skjøte til Halvor Christensen "på Monsstuen på grd. Nedre Dahlbye for 550 rd." Samtidig lånte Halvor Christensen Monstuen 550 rd. av Erich Pedersen Nyegaard mot pant i Nordre Dalbye av skyld 1½ skinn.

Halvor Christensen, som etter dette var eigar og brukar både av Monstuen og av Nordre Dalby, var født ca. 1741 og hadde i 1780 gifta seg med Sessel Jonsdtr. Ulland f. 1743. Dei hadde i sitt ekteskap 3 born. Det var:

- a. Beret f. 1780, gift 1815 med Ole Larsen Dalby
- b. Christen f. i Monstuen 1783
- c. Johannes 1788, gift 1815 med Sønnøv Larsdtr. Dalby

År 1816 var det elles Ole Pedersen som var eigar og brukar av Monsstuen. Men den 4. juli s.å. var Ole Pedersen død, og det var avsluttande arveskifte etter han på "Monsstuen i Faaberg". Ved dette skiftet, som vart oppgjort i riksbanksdalar, vart "denne gaardeplads" taksert til 1000 rbd,N.V., og arvebuet utgjorde brutto 1359 rbd. og netto 989 rbd. Arvingane ved skiftet var forutan enka Marit Larsdtr. dei 3 borna i ekteskapet, nemleg: Peder, som da var 16½ år, Lars som var 10 år og Rønoug, som var 7 år.

Fleire nyare opplysningar om gardane kom med matrikkelframlegget for Fåberg av 1819. Der er det om "Monstuen" vidare fortalt at buskapen av store husdyr da var 5 naut, og at den årlege kornavlinga utgjorde kring 10 tønner.

Ved matrikuleringa i 1838 var den gamle landskyld i huder og skinn skifta ut med ei matrikkelskyld uttrykt i skylddalar, ort og skilling. Løpenr. 25 "Dalbystuen eller Monsstuen" fekk da som si matrikkelskyld: 4 ort 7 skilling, og det var da Amund Pedersen og Christen Halvorsen som var oppsittarar der på garden.

I samband med folke- og jordbrukstellingane i 1865 vart det atter publisert fleire nyare opplysningar om gardane. Av desse går det fram at det da var 3 oppsittarar i "Monsstuen". Dei var: Mikkell, Johannes og Johan. Av dei var det likevel berre dei to første som hadde jordbruksareal som på gardsbruk. Jordbruksarealet av åker, eng og seterlykkjer var derimot

- a. hos Mikkell: 32 mål, og av dette var 11 mål jord av 1. klasse
- b. hos Johannes: 36 mål, og av dette var 8 mål jord av 1. klasse

Samtidig er det og oppgitt at den årlege utsæd i den tid var:

- a. hos Mikkel: 2 tønner korn og 2 tønner settepoteter
- b. hos Johannes på "nedre Monsstuen": 1½ tønne korn og 2 tønner settepoteter

Her er elles det bruket som Johan budde på kalla "Monsstueengen", og utsæden var der: kring 1 tønne korn og 1 tønne settepoteter.

Johannes og Johan, som det her gjeld, var elles brør, med di dei baa var søner av Christen Halvorsen og hustru Eli f. Ravneberg . Foreldra hadde elles i alt 6 born, nemleg:

- a. Halvor f. 1808, gift 1830 med Johanne Erichsdtr. v. Hauger,
 - b. Kristen f. 1811, g. 1838 med Marte Erichsdtr. v. Hauger
 - c. Kristian f. 1815, g. 1843 m. Kristine Svendsdtr. S. Lien
 - d. Johan f. 1821, g. 1857 m. Lovise Petersdtr. v. Fryjordet.
 - e. Johannes f. 1824, g. 1855 m. Anna Hansdtr. Brennum i Biri
- Johannes var visstnok i bygdemålet kalla Jehans.

Teodor Dallby som var oppsittar i Monsstuen i 1962, fortel elles litt meir om desse brørne: Kristen selde kring 1850 sin del av garden til Jehans og flytte til Målselv, der han døde. Ein av sønene hans gjekk som skreppekar og kom til Harstad, der sonens søner etter han enno bur. To av dei var i Monsstuen i 1960 for å sjå den staden der slekta var kome i frå. Dei såg seg vel omkring og fotograferte og var samde om at her skulle dei gjerne budd.

År 1886 kom den lenge førebudde nye norske matrikkelen, og gardane fekk nye gards- og bruksnummer og ny matrikkelskyld rekna i mark og øre og slik at det var 100 øre i 1 mark. "Monsstuen" vart da matrikulert under grn. 101 Dalby som 3 bruksnr., nemleg:

- a. Grn. 101 brn. 11 Monsstuen av skyld 0,90 mark, som Mikkel Nilsen da var eigar og brukar av
- b. Grn. 101 brn.12 Monsstuen av skyld 1,29 mark, som Mikkel Nilsen og var eigar og brukar av.
- c. Grn. 101 brn. 13 Monsstuen av skyld 0,31 mark, som Johan Kristensen framleis var eigar og brukar av.

Etter ajourført matrikkel av 1904 var det da skjedd dei skifte at Iver Eliassen hadde overtatt grn. 101 brn. 13 Monsstuen av skyld 0,31 mark. Tre år seinare budde det ved kommunevalet i 1907 berre ein person som hadde røysterett i Monsstuen, og den einaste veljaren der da var: gardbr. Marie Monsstuen.

Av handlar i nyare tid med gardsbruket Monsstuen eller parsellar av garden tek vi elles med at i 1921 kjøpte så Ole Aasen grn. 101 brn. 11 Monsstuen av skyld 0,32 mark og brn. 12 Monsstuen av skyld 0,71 mark, og same året kjøpte Hallgjerd A. Enger brn. 20 Monsstulien nordre av skyld 0,58 mark og brn. 21 Monsstulien søndre av skyld 0,58 mark.

Ved jordbruksregistreringa av 1939 var det Martin Aamodt som hadde gnr. 101 brn. 11, 12, 13 Monsstuen med eit jordbruksareal av åker, hage og eng på ca. 70 mål (dekar).